

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen soruların **Adalet Bakanı Akın Gürlek** tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN

Diyarbakır Milletvekili

Kırşehir S Tipi Kapalı Hapishanesi'nde tutulan 22 yaşındaki mahpus Rojhat Babat'ın hastaneye sevk edildikten sonra yaşamını yitirmesi, Türkiye'de hapishane rejiminin geldiği noktayı bütün çıplaklığıyla ortaya koymuştur. Ölümün gerçekleşme biçimi, öncesindeki süreç ve sonrasındaki uygulamalar birlikte değerlendirildiğinde, bu olayın yalnızca bir ölüm değil, ihmal ve sorumluluktan kaçış zincirinin sonucu olduğu yönünde ciddi şüpheler bulunmaktadır.

Aktarılan bilgilere göre, Rojhat Babat'ın sağlık durumu ve intihar girişimleri ailesinden gizlenmiş, hastaneye sevk süreci hakkında aileye bilgi verilmemiş, ölümün ardından ise net ve şeffaf bir açıklama yapılmamıştır. Otopsi sürecinin kapalı yürütülmesi ve ailenin sürece dahil edilmemesi, ölümün aydınlatılması konusunda ciddi kuşkular doğurmaktadır. Psikolojik rahatsızlığı bulunduğu belirtilen bir mahpus için alınması gereken önlemlerin alınmadığı, tedavi süreçlerinin etkin biçimde işletilmediği ve risklerin bilindiği halde gerekli koruyucu mekanizmaların devreye sokulmadığı anlaşılmaktadır.

Rojhat Babat'ın ölümü, Kırşehir S Tipi ve Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanelerine ilişkin hazırlanan izleme raporunda ortaya konulan bulgularla birlikte değerlendirildiğinde daha da vahim bir tabloyu gözler önüne sermektedir. Söz konusu rapor; TUHAD-FED Ankara Temsilciliği, İnsan Hakları Derneği Ankara Şubesi, Çağdaş Hukukçular Derneği Ankara Şubesi, Özgürlük İçin Hukukçular Derneği Ankara Şubesi, Ankara Tabip Odası İnsan Hakları Komisyonu üyeleri ve bir milletvekilinden oluşan heyetin 20 Şubat 2025 tarihinde gerçekleştirdiği yerinde inceleme ve mahpus görüşmelerine dayanmaktadır. Bu raporda; temiz suya erişimin sağlanamaması, sağlık hizmetlerine erişimin "ağız içi arama" dayatmasıyla engellenmesi, tecrit uygulamalarının yaygınlığı, sosyal ve kültürel hakların fiilen ortadan kaldırılması, keyfi disiplin cezaları ve ayrımcı uygulamaların sistematik hale geldiği açıkça ortaya konulmaktadır. Özellikle tek kişilik hücrelerde tutma, sosyal izolasyon ve aileden uzak hapishanelere sevk uygulamaları, psikolojik sorunları derinleştiren ve mahpusların yaşamla bağını zayıflatan ağır bir tecrit rejimi yaratmaktadır. Bu koşullar altında gerçekleşen ölümler, münferit değil, doğrudan bu sistemin sonucu olarak değerlendirilmelidir. Mahpusların dilekçe ve başvurularına el konulması, sağlık hizmetlerine erişimin engellenmesi, iletişim haklarının kısıtlanması ve tahliyelerin keyfi biçimde ertelenmesi gibi uygulamalar, hukuk devleti ilkesinin askıya alındığını göstermektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Kırşehir S Tipi Kapalı Hapishanesi'nde tutulan Rojhat Babat'ın yaşamını yitirmesine ilişkin Bakanlığınızca adli ve idari soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatıldıysa kapsamı nedir?
- 2- Rojhat Babat'ın ölümünden önceki sağlık durumu, psikolojik rahatsızlıkları ve varsa intihar girişimleri hakkında cezaevi yönetimi tarafından ailesine neden zamanında ve eksiksiz bilgi verilmemiştir?
- 3- Psikolojik rahatsızlığı olduğu belirtilen bir mahpusun infazının ertelenmesi, hastanede yatılı tedavi görmesi veya ailesiyle temasının artırılması gibi koruyucu mekanizmalar neden işletilmemiştir?
- 4- Rojhat Babat'ın hastaneye sevk sürecinde hangi kurumlar sorumludur? Sevk ve tedavi sürecinde görevli kamu görevlileri hakkında herhangi bir inceleme başlatılmış mıdır?
- 5- Rojhat Babat'ın ölümüne ilişkin otopsi sürecinin aile ve avukatların katılımı olmaksızın yürütüldüğü iddiaları doğru mudur? Bu durum hangi hukuki gerekçeye dayanmaktadır?
- 6- Kırşehir S Tipi ve Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanelerine ilişkin hazırlanan izleme raporunda yer alan ağır hak ihlalleri Bakanlığınızca incelenmiş midir? Bu rapor doğrultusunda herhangi bir denetim veya işlem başlatılmış mıdır?
- 7- Söz konusu hapishanelerde temiz suya erişimin sağlanamaması ve suyun sağlıksız olmasıyla ilgili Bakanlığınızın bilgisi var mıdır? Bu sorunun çözümü için hangi adımlar atılmıştır?
- 8- "Ağız içi arama" dayatması nedeniyle mahpusların hastaneye sevklerinin ve tedaviye erişimlerinin engellendiği yönündeki tespitler doğru mudur? Bu uygulamanın kaldırılmasına yönelik bir çalışma var mıdır?
- 9- Mahpusların kurs, atölye, spor ve sosyal faaliyetlerden yararlanamadığı, tecrit koşullarının yaygınlaştığı yönündeki bulgular hakkında Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?
- 10- Siyasi mahpuslar ile diğer mahpuslar arasında havalandırma süresi, sosyal haklar ve uygulamalar bakımından farklı muamele yapıldığı iddiaları hakkında herhangi bir inceleme yapılmış mıdır?
- 11- Mahpusların dilekçe, mektup ve başvurularına el konulduğu ve çıkış numarası verilmediği yönündeki uygulamalar hakkında Bakanlığınızın bilgisi var mıdır?
- 12- İdare ve Gözlem Kurulları tarafından mahpusların koşullu salıverilme ve denetimli serbestlik haklarının subjektif gerekçelerle engellendiği iddialarına ilişkin Bakanlığınızın bir denetimi bulunmakta mıdır?
- 13- Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesinde ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olmayan mahpusların dahi tek kişilik hücrelerde tutulmasının yasal dayanağı nedir?
- 14- Hapishanelerde son 5 yıl içerisinde "intihar" veya "şüpheli ölüm" olarak kayıtlara geçen mahpus ölümlerinin sayısı kaçtır? Bu ölümlerle ilgili yürütülen soruşturmanın sonuçları nelerdir?
- 15- Mahpusların yaşam hakkını korumaya yönelik bağımsız ve etkili bir denetim mekanizmasının oluşturulmasına yönelik Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır?